

Mottagare
Regionstyrelsen

Åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Fårö

Förslag till regionstyrelsen

- Förslaget till yttrande överlämnas till Trafikverket.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Trafikverket har tagit fram åtgärdsvalsstudien Fördjupad utredning Fårö i syfte att identifiera investeringsbehov i Fårös vägnät. Regionstyrelsen har möjlighet att lämna ett yttrande över åtgärdsvalsstudien. Efter att ärendet har behandlats av regionstyrelsen kommer Trafikverket att slutföra rapporten och åtgärderna kommer att vara möjliga för Trafikverket att planera in för genomförande.

Arbetet med åtgärdsvalsstudien (ÅVS) har dragit ut på tiden. Utredningen skulle påbörjas årsskiftet 2021/2022 men startade på riktigt först i oktober 2023. Arbetet har bedrivits av en arbetsgrupp bestående av representanter från Trafikverket, regionstyrelseförvaltningen och Fårö bygderåd. Två workshops har genomförts där även representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen, teknikförvaltningen och länsstyrelsen deltagit.

Flera brister och behov identifierades i processen. Högst prioriterat blev området kring Sudersand och Ekeviken, med avseende på oskyddade trafikanters möjlighet att röra sig trafiksäkert mellan målpunkter.

ÅVS innehåller åtgärder för att förbättra tillgänglighet och trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, kollektivtrafik, underhåll och beläggning samt parkering och mötesfickor. ÅVS innehåller förslag på två sommarcykelvägar, en längs med väg 699 och en längs med väg 702. Grova kostnadsindikationer har gjorts, där kostnaden för sommarcykelvägarna längs väg 702 respektive väg 699 bedömts till ca 13 miljoner kronor respektive ca 70 miljoner kronor med en osäkerhet på ca 30 procent. Cykelvägarna finansieras via länsplan.

Vägplan krävs för ett anläggande av sommarcykelvägarna. I utredningen har utformning föreslagits på en principiell nivå och behöver studeras vidare inom ramen för en vägplaneprocess, då även erforderliga samråd om och tillstånd för eventuell påverkan på stenmurar, strandskydd, fornlämningar och byggnadsminnen hanteras.

Ärendebeskrivning

Trafikverket har tagit fram åtgärdsvalsstudien Fördjupad utredning Fårö i syfte att identifiera investeringsbehov i Fårös vägnät. Målet med åtgärdsvalsstudien är att finna genomförbara åtgärder som är hållbara över tid och som löser identifierade brister och behov. Regionstyrelsen har möjlighet att lämna ett yttrande över åtgärdsvalsstudien. Efter att ärendet behandlats av regionstyrelsen kommer Trafikverket att slutföra rapporten och åtgärderna kommer att vara möjliga för Trafikverket att planera in för genomförande.

Bakgrund

Region Gotland har ett ställningstagande om en fast förbindelse till Fårö, men har valt att inte gå vidare med arbetet under de kriterier som Trafikverket ställt upp (se regionfullmäktige 2021-02-22 § 6). Det gemensamma planeringsarbetet med Trafikverket har efter fullmäktigebeslutet enbart rört färjetrafiken och transportinfrastrukturförutsättningarna på Fårö. Region Gotland tecknade i juni 2021 en avsiktsförklaring med Trafikverket som innebär dels att parterna ska genomföra en formaliserad dialog om utvecklad färjetrafik till Fårö, dels att Trafikverket i samverkan med Region Gotland ska genomföra en utredning om åtgärdsbehov för transportinfrastrukturen på Fårö. Behovet har pekats ut i Region Gotlands länsplan och har prioriterats av länsplaneupprättaren.

Avgränsning

Geografiskt omfattas det statliga vägnätet på Fårö, men lösningarna kan finnas även inom andra parterers ansvarsområden såsom enskilda väghållare eller kommunala insatser inom steg 1 till 2 enligt fyrstegsprincipen.

Funktionell avgränsning är tillgänglighet och trafiksäkerhet för gång- och cykeltrafik, kollektivtrafik och biltrafik, med fokus på det två förstnämnda.

Process

En åtgärdsvalsstudie (ÅVS) är första steget i Trafikverkets planeringsprocess. Den syftar till att i dialog få fram en helhetsbild av behov, brister och tänkbara lösningar och åtgärder. Trafikverket ansvarar för arbetet med åtgärdsvalsstudien. Åtgärder på det statliga vägnätet finansieras inom ramen för Gotlands länsplan för regional transportinfrastruktur. Där sker en prioritering av åtgärder utifrån hela Gotlands behov.

Arbetet med ÅVS Fårö har dragit ut på tiden. I en presentation från regionledningsmöte mellan Trafikverket och Region Gotland 211018 står att utredningen ska påbörjas årsskiftet 2021/2022. I mötesanteckningar från regionledningsmöte 220613 står att utredningen ska påbörjas till hösten. Ett första möte hölls tillslut 230418, men inte förrän i oktober 2023 kunde arbetet med ÅVS de facto påbörjas.

Arbetet har bedrivits av en arbetsgrupp bestående av representanter från Trafikverket, regionstyrelseförvaltningen och Fårö bygderåd. Två workshops har genomförts där även representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen, teknikförvaltningen och länsstyrelsen deltagit.

Brister och behov

Vägarna på Fårö har statligt väghållarskap eller är enskilda vägar. Väg 699 är funktionellt prioriterad för dagliga personresor, vilket innebär att framkomligheten för dessa ska värnas.

På en workshop identifierades behov, brister och problem på Fårö. Området kring Sudersand och Ekeviken fick hög prioritet med avseende på oskyddade trafikanters möjlighet att röra sig trafiksäkert mellan målpunkter. Brister identifierade för färjetrafik prioriterades högt men är utanför utredningens avgränsning och hanteras i annan ordning.

Gotland har via medborgarförslag fått in önskemål om gång- och cykelväg för att koppla färjeläget med Sudersand, avseende delsträckan mellan färjeläget och Fårö bygdegård. Sträckan finns även utpekad i översiktsplan för Gotland. Medborgarförslag har även kommit in avseende gång- och cykelstråk för att binda ihop badplatser över samfällighet S:5 via väg 702.

Åtgärdsförslag

ÅVS innehåller åtgärder för att förbättra tillgänglighet och trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, kollektivtrafik, underhåll och beläggning samt parkering och mötesfickor.

Kollektivtrafik och oskyddade trafikanter

- Sommarcykelväg utmed del av väg 702 och 699. Hastighetsbegränsning högsäsong. (Se bild 1).
- Vägvisa in cyklisterna via gamla landsvägen och enskild väg till Ekeviken (Se bild 1).
- Vänstersvängkörväg med passage över ett körfält (Ekekors)
- Ändra rutt och anlägg nya tillgänglighetsanpassade hållplatser
- Informationsinsats om vilka statliga och enskilda vägar som kan nyttjas som resväg

Underhåll och beläggning

- Målning av färjefiler
- Bom som styr trafiken (vid färjeläget)
- Upplysningstavla i backen väg 699 med filernas funktion
- Se till att vägmarkeringen är korrekt
- Utöka antalet parkeringsplatser med en rad vid färjeläget i Broa
- Ny beläggning väg 702 mellan Skär och Holmudden
- GCM-stöd för att förhindra backrörelser och parkering längs väg 702 vid ICA och Sylvis döttrar.

Parkering och mötesfickor

- Skyltar som visar fordon till två nya mindre parkeringar som anläggs i Norsta Auren vid stråk för gående. Stråk breddas.
- Ställplatser för husbilar inåt land vid Ekeviken
- Reglera förbud för husbilar dagtid på parkeringarna vid Ekeviken
- Enkelriktad väg vid Digerhuvud för att inte turistbussar ska mötas
- Bredda vägen och anlägg parkeringsfickor för turistbussar i Dämba
- Enkelriktad väg vid Dämba för att inte turistbussar ska mötas. Med information från besöksnäringen.

ÅVS innehåller förslag på två sommarcykelvägar, en längs med väg 699 och en längs med väg 702. Utredningen är genomförd samtidigt som revideringen av Gotlands länstransportplan inför planperioden 2026-2037. I dialog mellan Trafikverket och Region Gotland tas samlade effektbedömningar fram för åtgärdsförslagen om sommarcykelvägar på statligt vägnät. Som underlag till effektbedömningarna har grova kostnadsindikationer (GKI) gjorts där kostnaden för sommarcykelvägarna längs väg 702 respektive väg 699 bedömts till ca 13 miljoner kronor respektive ca 70 miljoner kronor med en osäkerhet på ca 30 procent.

*Bild 1. Nummer 1 och nummer 3 visar sträckningen av föreslagna sommarcykelvägar.
Nummer 2 och nummer 4 visar förslag på omledning av cyklister.*

Vägplan krävs för ett anläggande av sommarcykelvägarna. I utredningen har utformning föreslagits på en principiell nivå. Den behöver studeras vidare inom ramen för en vägplaneprocess, då även erforderliga samråd om och tillstånd för eventuell påverkan på stenmurar, strandskydd, fornlämningar och byggnadsminnen hanteras.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att det är positivt att det nu finns framtagna transportinfrastrukturåtgärder som kan bidra till ökad trafiksäkerhet på Fårö. Åtgärderna i utredningen kan bidra till målet i Vårt Gotland 2040 om *God tillgänglighet och hållbara kommunikationer* och till regionfullmäktiges prioritering *Ett hållbart växande Gotland*. Regionstyrelseförvaltningen anser att det är olyckligt att den ursprungliga tidsplanen inte har följts och att processen därför blivit utdragen. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att bilagt förslag till yttrande ska lämnas till Trafikverket.

Beslutsunderlag

Trafikverket Åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Fårö
Förslag till remissyttrande. Åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Fårö
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse Fördjupad utredning Fårö 2024-12-12

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Trafikverket att. David Nykvist, david.nykvist@trafikverket.se